

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Управління лісового та мисливського господарства у Херсонській області
Державне спеціалізоване лісозахисне підприємство «Херсонлісозахист»
Державне підприємство «Степовий ім. В.М. Виноградова філіал УкрНДІЛГА»

Матеріали III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів
вищої освіти та молодих учених

«Наукові читання імені В.М. Виноградова»

18-19 травня 2021 року, м. Херсон

Херсон – 2021

«Наукові читання імені В.М. Виноградова»: Матеріали III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. 18–19 травня 2021 року – Херсон: 2021. – 107 с.

В збірку увійшли матеріали з питань методики викладання у вищій школі, екології рослин та природно-заповідної справи, теоретичних і прикладних аспектів інтродукції рослин, сучасних напрямків садово-паркового господарства, захисту рослин, дендрології, лісовідновлення, агролісомеліорації, фітомеліорації, лісівництва та лісознавства.

Відповідальні за випуск: Омелянова В.Ю.

Збірник підготовлено з оригіналів доповідей без літературного редагування. Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2021

Оргкомітет конференції

- Кирилов Ю.Є. Голова оргкомітету ректор Херсонського державно аграрно-економічного університету
- Члени оргкомітету:
- Бойко П.М. кандидат біологічних наук, доцент, декан факультету рибного господарства та природокористування ХДАЕУ
- Бойко Т.О. кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
- Дементьєва О.І. кандидат сільськогосподарських наук, в.о. зав. кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
- Головащенко М.Ф. кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
- Котовська Ю.С. асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
- Стрельчук Л.М. асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
- Омелянова В.Ю. асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ

ОМЕЛЯНОВА В.Ю., НИКУЛІН Є	
Освітлення як частина ландшафтного дизайну	76
СТРЕЛЬЧУК Л.М., ЛАРЧЕНКО Д. В.	
Використання сукулентів в озелененні інтер'єрів	79
СТРЕЛЬЧУК Л.М., ЄМЕЛЬЯНОВ Л. С.	
Особливості озеленення загальноосвітніх навчальних закладів м. Херсон	81

VII. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ІНТРОДУКЦІЇ РОСЛИН

ДВОРНА А. В., БОЙКО Т. О.	
Аналіз існуючих деревних інтродуцентів в об'єктах загального користування міста Херсон	84
ДЕМЕНТЬЄВА О. І., КОТЛЯР К. О.	
Особливості промислового вирощування та розмноження <i>Lavandula x intermedia</i> в умовах півдня України	86

VIII. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

СТРАТІЧУК Н. В., ЙОСИПЕНЕКО І. В.	
Сучасний стан та перспективи використання земельних ресурсів Херсонської області	89

IX. ЕКОЛОГІЯ РОСЛИН ТА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНА СПРАВА

АДАМЕНКО Є.І., КИРИЧЕНКО Т.В., БАРАНІВСЬКИЙ В.В.	
Еколого-економічні аспекти користування мисливськими ресурсами України	91
ГЕРАСИМЮК Н.В., ГЕРАСИМЮК В.П.	
Флора аеропортівського лісопарку міста Одеса	94
ЛЕВЧЕНКО В. Б.	
Вивчення впливу елементів циркуляції атмосфери на лісові болотні екосистеми Житомирського Полісся	98
ПОДОРОЖНИЙ С.М., БРЕН О.Г., КРАСІНА Н. О., КРАЙНІК К. О.	
Природна рослинність та штучні лісові насадження парку-пам'ятки «Цілющі джерела» (с. Терпіння, Запорізька область)	102

X. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

МАКУХІНА С. В.	
Інформаційні технології навчання ділової англійської мови	105

VII ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ІНТРОДУКЦІЇ РОСЛИН

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ДЕРЕВНИХ ІНТРОДУЦЕНТІВ В ОБ'ЄКТАХ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ МІСТА ХЕРСОН

ДВОРНА А. В. здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
БОЙКО Т. О. к.б.н., доцент кафедри лісового та садово-паркового
господарства

*Херсонський державний аграрно-економічний університет м. Херсон,
Україна*

В умовах надмірної антропогенної трансформації природних комплексів актуальною є проблема зменшення негативного впливу антропогенних та деяких природних чинників на здоров'я людини. Особливо важливою, а у великих містах вирішальною, є санітарно-гігієнічна та екологічна роль деревних рослин, які входять до крупних зелених зон паркових, вуличних, захисних та інших насаджень [1].

Одним із напрямків покращення функціональних можливостей об'єктів озеленення є інтродукція нових видів, гібридів та культиварів. Широкий асортимент доступних для озеленення таксонів робить можливим вирішення низки завдань екологічного, економічного та природоохоронного характеру.

Об'єкти озеленення загального користування міста Херсон створювались в середині ХХ століття. Тому насадження досягли пристигаючого віку і потребують негайної заміни. Підбір асортименту деревних порід слід здійснювати за кількома критеріями: довговічність, стійкість до хвороб та шкідників, стійкість до шкідливих речовин в атмосфері, зимостійкі та посухостійкі, а також високі декоративні якості. Для забезпечення сезонного аспекту рекомендуємо широко впроваджувати в озеленення вічнозелені рослини. Зазвичай за основу беруть місцеві деревні породи, які успішно зростають в даних умовах.

Оскільки місто Херсон знаходиться у межах Степової зони, тому деревна рослинність мало характерна для цих територій. Аборигенних видів деревних рослин досить мало. Отже, враховуючи кліматичні умови міста, високу сонячну активність протягом літнього періоду, невелику кількість опадів, коливання температур протягом року та сезонів були використані рослини, які поєднують декоративні якості зі стійкістю до вищеперелічених умов [2-4].

Опис рослинності на території м. Херсон був виконаний протягом 2018–2020 років шляхом маршрутно-польового обстеження деревних інтродуцентів об'єктів озеленення різного цільового призначення: парки, сквери, території озеленення спеціального призначення та обмеженого

користування. Для аналізу деревних інтродуцентів були використані різні шкали, наприклад: шкала зимостійкості Е.Л. Вольфа [5] з доповненнями Козловського та Огороднікова [6], 6-ти бальна шкала фактичної посухостійкості за С.С. Пятницьким [6], 5-ти бальна шкала ступені щорічного визрівання пагонів, тощо.

Території загального користування міста Херсон мають досить одноманітний склад дерев та кущів. Загалом нами визначено 45 видів деревних рослин. Основою паркових насаджень є види: *Acer platanoides* L., *A. pseudoplatanus* L., *Robinia pseudoacacia* L., *Populus alba* L., *Populus italica* (Du Roi) Moench, *Fraxinus excelsior* L., *Catalpa speciosa* (Warder ex Barney) Warder ex Engelm., *Betula pendula* Roth, *Platanus orientalis* L., *Platyclus orientalis* (L.) Franco, *Prunus domestica*, *Pyrus communis* L., *Quercus robur* L., *Rosa canina* L., *Salix alba* L., *Sambucus nigra* L., *Sophora japonica* L., *Tilia cordata* Mill. тощо.

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що у місті Херсон повністю акліматизованими інтродуцентами згідно інтегрального показника модифікованого акліматизаційного числа (75-80 бали) є 34 види дерев та кущів наприклад: *Acer tataricum* L., *Rhus typhina* L., *Juniperus virginiana* L., *Ulmus laevis* Pall., *Tilia cordata* Mill., *Populus pyramidalis* Rozier., *Mahonia aquifolium* (Pursh.) Nutt., *Juglans regia* L. тощо.

Добре акліматизованими (60-74 бали) є: *Picea pungens* Engelm. f. *glauca* Reg, *Platyclus orientalis* (L.) Franco., *Acer saccharinum* L., *Fraxinus americana* L., *Fraxinus excelsior* L., *Fraxinus lanceolata* Borkh., *Padus avium* Mill., *Platanus orientalis* L., *Quercus rubra* L., *Robinia pseudoacacia* L., *Sorbus aucuparia* L.

Отже більшість рослин-інтродуцентів, які ростуть на території м. Херсон можна вважати повністю акліматизованими. Ці види стійкі в даних кліматичних умовах, плодоносять і дають нормально розвинуте насіння. Їх можна використовувати для створення об'єктів озеленення загального користування міського урбосередовища.

Список використаних джерел

1. Кузнєцов С.І., Клименко Ю.О. Біоекологічні та фітомеліоративні засади паркознавства. Проблеми урбоекології та фітомеліорації. Науковий вісник, 2003, вип. 13.5, с. 317-320.
2. Boiko T., Dementieva O. The tree vegetation of the Kherson State Agrarian University Arboretum. Ukrainian journal of ecology. 2018. Vol. 8, №.2, 120-127. DOI: http://dx.doi.org/10.15421/2018_318
3. Boiko T., Boiko P., Dementieva O. An analysis of the current state of dendrological objects protected by the city of Kherson // 19-th International multidisciplinary scientific geoconference SGEM 2019. ISSUE: 6.2. pp. 2019. 343-348. <https://doi.org/10.5593/sgem2019/6.2>
4. Boiko T., Dementieva O., Omelianova V., Strelchyuk L. Ornamental woody

plants assortment expansion in landscaping the cities of Southern Ukraine. 20-th International multidisciplinary scientific geoconference SGEM 2020. 595-602.

5. Вольф Э.Л. Декоративные кустарники и деревья для садов и парков. СПб.: Изд-во Девриена, 1915. 462 с.
6. Козловский Б.Л., Огородников А.Я., Огородникова Т.К., Куропятников М.В., Федоринова О.И. Цветковые древесные растения Ботанического сада Ростовского университета (экология, биология, география). Ростов н/Д. 2000. 144 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОЩУВАННЯ ТА РОЗМНОЖЕННЯ *LAVANDULA X INTERMEDIA* В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

ДЕМЕНТЬЄВА О. І., к.с-г.н., доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства

КОТЛЯР К. О., здобувач вищої освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Промислове вирощування на півдні України *Lavandula x intermedia* сьогодні є актуальним. Її використовують для отримання ефірної олії, за допомогою якої виготовляють косметичні засоби, широко використовують в медицині, що підтверджує стрімкий попит на неї. Також, *Lavandula x intermedia* як лікарська рослина широко використовується садово-парковими спеціалістами для озеленення сучасних ландшафтів та спеціалізованих установ, створюючи гарноквітучі та естетичні композиції.

Метою нашої роботи було дослідити особливості промислового вирощування *Lavandula x intermedia* в умовах півдня України.

Протягом 2020–2021 років нами було встановлено, що міжвидовий гібрид *Lavandula x intermedia* з'явився в наслідок схрещення селекціонерами двох видів *Lavandula* L., а саме види лаванди вузьколистої (*Lavandula angustifolia* Mill.) та широколистої (*Lavandula latifolia* Medik.) [1].

Було відмічено, що *Lavandula x intermedia* витісняє *Lavandula* L. з сільськогосподарських полів з наступних причин: більшою лояльністю до прохолодної температури, можливістю краще та легше механічно збирати квіти та найбільш вагомою ознакою рослини є те, що з неї можна отримати більше ефірного масла [2].

Таким чином, на сьогоднішній день досліджено, що вирощування *Lavandula x intermedia* набирає значних обертів у промисловому виробництві у зв'язку з її цінністю та високою ціною. Особливо актуальність в умовах півдня України обумовлюється анексією Крима.

Встановлено, що вирощуванням *Lavandula x intermedia* займаються безпосередньо приватні господарства. Їх кількість незначна, тому вони не можуть задовольнити весь попит на культуру. Тому, в Херсонській,